

MORGENBLADET

Såre fingre av sensur

Norge har voldt Beijing hodebry denne uken.

Av Av Stein Tønnesson

Behandles korrekt: Fredsprisvinner Liu Xiaobov fikk vite om prisen og fikk visstnok bedre mat i fengselet. Myndighetene forstår at prisen kan styrke prestisjen hans. Foto: Scanpix

Relaterte artikler:

- [Skarp satiriker](#)
- [Riktig fredsprisvinner til feil tid](#)

Sikkerhetsapparatet reagerte først. TV-skjermene gikk i svart da fredsprisen ble kunngjort. Ekstramannskaper ble innkalt til internettsensuren. De fikk såre fingre, rapporteres det, av å fjerne uønskede blogger. Politiet oppsøkte Liu Xiaobos kone Liu Xia og hindret henne i å snakke med pressen. Deretter måtte det tas stilling til hva som skulle gjøres med selve fangen.

Hvordan skulle

Kina reagere når Den norske nobelkomité ignorerte alle advarsler mot å gi fredsprisen til en kinesisk dissident?

I verdens mest folkerike land er lederne til enhver tid mest opptatt av innenrikspolitikken. Likevel har de måttet bruke tid på å bestemme hva de skulle gjøre med Norge. La oss anta at det finnes tre grupperinger: Sikkerhetsapparatet, diplomatiet og næringsinteressen. Alle har ment noe mens de har ventet på instruksjoner.

Under rettssaken i desember i fjor, da han ble dømt til elleve års fengsel, understreket Liu at han var blitt korrekt behandlet. Det synes fortsatt å være tilfellet. Han fikk besøk av sin kone, fikk vite om prisen og fikk visstnok bedre mat. Myndighetene forstår at prisen kan styrke Lius prestisje. De vil hindre at han blir en martyr, et samlende symbol for unge bloggere. En mann av Lius støpning kan dessuten bli enda mer betydningsfull i fremtiden.

Hva har sikkerhetsapparatet ment om Norge? De er ikke spesialister på utenrikspolitikk. Vi må tro de har ønsket seg en skarp reaksjon: Andre land må få vite hva det koster å blande seg inn i Kinas anliggender.

Utenriksdepartementet har bedre kunnskaper, men mindre makt. De har lenge visst at nobelkomiteen er uavhengig og har i flere år fryktet at fredsprisen skulle gå til en kinesisk dissident. Trolig forsto de også at risikoen økte da Liu Xiaobo ble dømt til elleve års fengsel bare et par måneder før fristen gikk ut for å nominere fredspriskandidater. Kinesisk UD merket seg de mange kjente navnene som underskrev nominasjonen og sukket sikkert over den strenge dommen. Dårlig timing!

Da prisen ble kjent, gikk det ikke lang tid før kinesisk UD's talsperson fordømte den i sterke ordelag. Han demonstrerte samtidig departementets kunnskapsnivå ved å vise til Alfred Nobels testamente. Kinesisk UD vet at det er omstridt å blande fred og menneskerettigheter. De siste dagene har diplomatene forsøkt å helle olje på vannene. De har protestert kraftig utad og forsøkt å berolige innad. Det er best å nøye seg med protester og la Kinas forbindelser med Norge fortsette som før, har de sagt. Jo, Norge er et lite land, men ikke uten betydning. En overreaksjon vil vekke negativ oppmerksomhet også i andre land.

Den tredje grupperingen, de i Kina som arbeider med næringsinteresser og forhandler handelsavtaler, har nok ventet på instruks. De vil gjerne fortsette som om ingen ting var hendt, men fatter ikke hvordan en norsk komité kunne driste seg til å fornærme Kina. Noen bærer kanskje på en stille sympati for Liu.

Synspunktene er blitt veid mot hverandre i det statsbærende partiets ledende gruppe for utenrikspolitikk. Der har Dai Binguo, en mann med flere sentrale verv, større innflytelse enn utenriksminister Yang Jiechi og handelsminister Chen Deming. Fredsprisen er dessuten trolig viktig nok til at den også er blitt drøftet av de ni mennene som møtes omtrent ukentlig for å avgjøre Kinas store saker. Det er ikke regjeringen. Makten ligger i Politbyråets stående utvalg i det som gjerne kalles «Partiet» eller «Vårt Parti». Det offisielle navnet, «Kinas Kommunistiske Parti», er avleggs.

Richard McGregor beskriver i boken *The Party* hvordan det stående utvalget marsjerte opp på podiet under kongressen i 2007, alle i

mørk dress, alle unntatt én med rødt slips. President Hu Jintao gikk forrest, etterfulgt av Wu Bangguo, Wen Jiabao, Jia Qinglin, Li Changchun, Xi Jinping, Li Keqiang, He Guoqiang og Zhou Yongkang. Xi Jinping (nummer seks), skal gå forrest neste gang, i 2012. Disse ni har det siste ordet når Kina skal løse det norske hodebryet sitt.

Stein Tønnesson er seniorforsker ved Institutt for fredsforskning (Prio) og stipendiat ved United States Institute of Peace, Washington DC i 2010–11. samfunn@morgenbladet.no.

Publisert 15. oktober 2010